

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.570/2018/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Budai Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Budai Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a dr. Perédi Tamás ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és az II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen szerződés létre nem jöttének és érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 13.P.20.290/2018/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 13. és 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesek mint egyetemleges jogosultak részére 6350 (hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget. Megállapítja, hogy 48 000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes mint adós, az I. rendű alperes mint hitelező és zálogjogosult, továbbá a II. rendű alperes mint hitelező 2005. április 18. napján állami kamattámogatással nyújtott, lakáscélú, forint alapú kölcsönszerződést kötöttek. A megállapodás V.4. pontja értelmében az adós tudomásul vette, hogy 60 napot meghaladó fizetési késedelem esetén az I. rendű alperes jogosult a követelését a II. rendű alperesre engedményezni.

A szerződést **dr. K. I.** m-i közjegyző foglalta közjegyzői okiratba számon. A kölcsönszerződést tartalmazó közjegyzői okiratot az alperesek nevében **K. L-né** és **S. I-né** írták alá, akik a II. rendű alperes felé fennálló képviseleti jogosultságukat a II. rendű alperes cégkivonatával és aláírási címpéldánnyal, az I. rendű alperes felé fennálló képviseleti jogukat pedig az I. rendű alperes által a II. rendű alperesnek adott, közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazással igazolták. A közjegyzői okirat tartalmazta azt is, hogy a szerződéskötéskor eljáró közjegyző az ügyfelek és képviselőik ügyleti képességéről, jogosultságáról meggyőződött, és a jogügylet lényegéről tájékoztatta őket.

Az alperesek a szerződés szerinti 10 000 000 Ft kölcsönösszeg folyósítására irányuló kötelezettségüknek eleget tettek, a felperes pedig a kölcsön törlesztő részleteit 2015-ig a közjegyzői okiratba foglalt szerződésnek megfelelően teljesítette, ezt követően azonban hátraléka keletkezett. Az I. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését annak

minden biztosítékával együtt a II. rendű alperesre engedményezte 2016. január 25. napján, amely 2016. december 16. napján felmondta a kölcsönszerződést.

A felmondást tartalmazó jegyzőkönyvet és tanúsítványt **dr. Sz. Z.** mint **dr. N. A.** b-i közjegyző mellett működő közjegyzőhelyettes készítette szám alatt. A közjegyzői okirat tartalmazza, hogy a II. rendű alperes képviseletében a közjegyzőhelyettes által személyesen ismert **P. E.**, valamint **L.P.** megjelentek, képviseleti jogosultságukat aláírási címpéldánnyal, valamint cégkivonattal igazolták, és kijelentették, hogy az általuk képviselt társaság (a II. rendű alperes) nevében jogosultak jognyilatkozat tételére. Feltüntették a két képviselő személyi igazolványának számát is. Az okiratban rögzítették, hogy a közjegyzőhelyettes nem vett részt a nyilatkozat gazdasági tartalmának meghatározásában, azért felelősséggel nem tartozik, a jelenlévők kérték a felmondási nyilatkozat közlésének tanúsítását. A közjegyzőhelyettes a tanúsítványban rögzítette, hogy a II. rendű alperes felkérésére a Főosztálya által az elektronikus nyilvántartásból rendelkezésre bocsátott bizonylat alapján tanúsítja az adósok fennálló teljes tartozásának összegét 2016. december 16-i dátummal, az ott részletezett összegek szerint.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés elsődlegesen nem jött létre, másodlagosan érvénytelen. A módosított kereset kiterjedt arra is, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a felmondás „nem jött létre érvényesen”, továbbá, hogy a kölcsönszerződést, valamint a felmondást tartalmazó közjegyzői okiratok nem közokiratok.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság a 13.P.20.745/2017/13. számú ítéletével (tartalmilag részítéletével) elutasította a keresetet, és kötelezte a felperest az alperesek részére együttesen 38 100 Ft perköltség megfizetésére, megállapította továbbá, hogy 25 300 Ft le nem rótt illetéket az állam visel. Az ítéletben a kölcsönszerződés létre nem jöttére/érvénytelenségére vonatkozó kereseti kérelmet bírálta el, és alaptalannak találta.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Pf.I.21.127/2017/4. számú részítéletével (a továbbiakban: jogerős részítélet) az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintette és helybenhagyta. Az elsőfokú bíróságot a tárgyalás folytatására és határozat hozatalára utasította a felperes azon keresete tekintetében, amely a felmondás létre nem jöttének, valamint annak megállapítására irányul, hogy a kölcsönszerződést és a felmondást tartalmazó közjegyzői okiratok nem közokiratok. A jogerős részítélet indokolása szerint a kölcsönszerződés létrejött és érvényes, az elsőfokú bíróságnak azonban el kell bírálnia a további kereseti kérelmeket is.

A felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a jogerős részítélettel szemben, amelynek elbírálásáig kérte a tárgyalás felfüggesztését. Az elsőfokú bíróság elutasította a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet (8/II. számú végzés).

A felperes a folyamatban maradt eljárás során továbbra is annak megállapítását kérte, hogy a felmondás nem jött létre érvényesen, illetőleg, hogy a kölcsönszerződést, valamint a felmondást tartalmazó közjegyzői okiratok nem közokiratok. Hivatkozása szerint e nyilatkozatok megtétele többrétű hibában szenved.

Az alperesek változatlanul kérték e kereset elutasítását is.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesek mint egyetemleges jogosultak részére 12 700 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 36 000 Ft eljárási illeték az állam terhén marad.

A felmondás létrejötsége körében kifejtette: a jogerős részítélet folytán ítélt dolog, hogy a kölcsönszerződés érvényesen létrejött, így ezen okból nem állapítható meg, hogy a felmondás nem jött létre érvényesen.

Alaptalannak találta azt az érvelést is, hogy a felmondás hibás voltát az eredményezi, hogy csak a II. rendű alperes mondta fel a szerződést. Az I. rendű alperes ugyanis 2016. január 25. napján a II. rendű alperesre engedményezte a szerződésből eredő követeléseit, ezért a felmondást is ő egyedül tehetette meg.

Nem volt alapos az a hivatkozás sem, hogy a II. rendű alperestől nem származott meghatalmazás a felmondás megtételekor. Kiemelte, hogy a felmondást tartalmazó tanúsítvány szövegéből kitűnik, hogy a II. rendű alperes képviseletében eljáró személyek képviseleti jogosultságukat aláírási címpéldánnyal, valamint cégkivonattal igazolták. E képviselők tehát nem meghatalmazottak voltak, akiknek képviseleti joga meghatalmazáson alapul, hanem olyan szervezeti képviselők, akiknek a képviseleti joga a II. rendű alperessel fennálló munkaviszonyukon és képviseleti joggal való felruházásukon alapul, amelyet a cégjegyzék mint közhiteles nyilvántartás és a bejegyzés alapját képező aláírási címpéldány igazol.

A kölcsönszerződést és a felmondást tartalmazó közjegyzői okiratok közokirati minősége tekintetében is alaptalannak ítélte a felperes hivatkozásait. Az elsőfokú bíróság úgy értelmezte a felperes nyilatkozatait, hogy a kölcsönszerződést tartalmazó közokirat esetében a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 130. §-a, 131. §-ának (2) bekezdése és a 132. §-ának (2) bekezdése mellett nem a Ktv. 121. §-ára, hanem a 122. §-ának (2) bekezdésére hivatkozott. Ezeket ismertetve leszögezte, hogy nem helytálló a felperes hivatkozása, mivel a Ktv. vonatkozó rendelkezései a fél tekintetében írják elő bizonyos személyi adatok, például a lakcímük ellenőrzését és feltüntetését. A felek (felperes, I. rendű és II. rendű alperesek) Ktv. által nevesített adatait rögzítették a közjegyzői okiratban. A felperes az alperesi meghatalmazott képviselők kapcsán hiányolta az adatok ellenőrzését és feltüntetését, a meghatalmazottak esetében azonban a Ktv. nem ír elő kifejezett rendelkezést. A Ktv. 132. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a felet a közjegyzői okirat elkészítésénél meghatalmazott képviseli, a meghatalmazást közjegyzői okiratba vagy olyan magánokiratba kell foglalni, amelyben a fél aláírását közjegyző vagy magyar külképviseleti szerv hitelesítette. Ez a követelmény megvalósult, hiszen a kölcsönszerződésnél eljáró **K. L-né** és **S. I-né** meghatalmazottak képviseleti jogát az eljáró közjegyző által korábban hitelesített címpéldány igazolta. A felperes érvelésétől eltérően a Ktv. nem írta elő azt sem, hogy a közokirat tartalmazza a meghatalmazott képviselők lakcímét. Alaptalannak találta azt a hivatkozást is, hogy a közokirathoz nem csatolták sem a meghatalmazást, sem az aláírási címpéldányt. Az elsőfokú bíróság a Ktv. 132. §-ának (2) bekezdésére utalva kifejtette, hogy a törvényi előírás értelme szerint a közjegyzői okirathoz kell fűzni a meghatalmazást. A Ktv. 119. §-ának (1) bekezdése szerint pedig a közjegyzői okirat eredeti példányát az a közjegyző őrzi,

aki készítette. A felek az okirat hiteles kiadmányát kapják. Ebből következően nem csatolják a hiteles kiadmányhoz a meghatalmazást, az a közjegyző őrzésében marad, az eredeti példányhoz fűzve.

Az elsőfokú bíróság a felmondást tartalmazó közjegyzői okirat közokirati jellegét támadó felperesi hivatkozásban jelzett Ktv. 132. §-ának (2) bekezdésével kapcsolatban visszautalt a kölcsönszerződésnél kifejtettekre, figyelemmel arra is, hogy a Ktv. 136. §-ának (2) bekezdése a tanúsítványra vonatkozó szabályok körében visszautal a közjegyzői okiratok általános szabályaira.

A tanúsítvány tartalmával kapcsolatban ismertette a Ktv. 136. §-a (1) bekezdésének a)-i) pontjait, és megállapította, hogy a közjegyzőhelyettes helytállóan járt el, amikor tanúsítványt készített, hiszen az az I. rendű alperes felkérése a felmondó nyilatkozat közlésének hiteles tanúsítására irányult (Ktv. 136. §-a (1) bekezdésének e) pontja). Nem a közjegyző állapította meg a tartozások összegét, hanem azt tanúsította, hogy a rendelkezésére bocsátott bizonylat - amely a felek jogviszonyában jogi tényként értékelendő - milyen mértékű összegeket tüntet fel a felperes tartozásaként egy adott időpontban (Ktv. 136. §-a (1) bekezdésének g) pontja). A közjegyző felelőssége a 136. §-ának (2) bekezdése alapján a tanúsítvány mint közokirat alakiságának megtartásáért és a tanúsítvány tartalmi valódiságáért áll fenn, azaz a közjegyző köteles betartani a közjegyzői okiratra előírt alaki követelményeket, illetőleg azért felel, hogy az előtte közölt nyilatkozat vagy előadott tény tartalmával megegyező módon készíti el a tanúsítványt. Az pedig, hogy a felmondó nyilatkozatot tartalmazó tanúsítvány szövege többes számban fogalmaz (adósokat említ), olyan elírás, amely a közokirat tartalmi valódiságát, ebből következően annak közokirati jellegét nem vonja kétségbe.

Az ítéletben indokát adta annak is, hogy nem volt helye a per tárgyalása felfüggesztésének, ezért utasította el e kérelmet.

Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. §-a (3) bekezdésének b) pontjára figyelemmel számított illetéket az állam viseli a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján. A pervesztes felperest marasztalta az alperesek ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján állapította meg.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. A fellebbezésben kérte az ítélet kereseti kérelemnek megfelelő megváltoztatását, vagylagosan az ítélet hatályon kívül helyezését. Kérte a tárgyalás felfüggesztését is a jogerős részítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem elbírálásáig. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés nem jött létre, illetőleg érvénytelen, ezért azt törvényesen felmondani sem lehetett. A felmondást tanúsítványként készítették, a Ktv. 136. §-ának (2) bekezdése alapján a közjegyző felelőssége fennáll a tanúsítvány mint közokirat alakiságának megtartásáért és valódiságáért. Az alakiság körében sérültek a Ktv. 132. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben előírtak. Emellett az I. rendű alperes mint a szerződés részese - továbbá a jelzálogjog jogosultja - nem mondta fel a szerződést, de nem is képviselték, azonban az alperesek csak együtt mondhatták volna fel a szerződést. Sérelmezte, hogy az okirat adósokat említ,

azonban egy adós szerepelt a szerződésben. A tartalmi valódiság is kétséges, mivel a közjegyző azt rögzítette, hogy a tartozás összegét a II. rendű alperes által az elektronikus nyilvántartásból rendelkezésre bocsátott bizonylat alapján tanúsította, holott a közjegyzőnek pontosan ki kell tudnia számolni a tartozás összegét, az I. rendű alperestől pedig nem is szerzett be adatot. Fenntartotta, hogy a Ktv. 121. §-a és 131. §-ának (1) bekezdése alapján nem lehet közokirat az olyan közjegyzői okirat, amelybe olyan rendelkezés felvételét kérték, amely jogvita keletkezéséhez vezethet, vagy amelynek nincs joghatása. Az elsőfokú bíróság nagyvonalúan kezelte a Ktv. 132. §-ának (2) bekezdésében írtakat, holott az kötelezően előírja, hogy a meghatalmazásokat miként kell csatolni, a Ktv. 119. §-ának (1) bekezdése pedig nem mentesíti a közjegyzőt a csatolás kötelezettsége alól. Előadta azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott a felfüggesztés iránti kérelemmel.

Az I. és II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú ítélet helybenhagyását annak helyes indokainál fogva.

Az ítéletábra nem találta alaposnak a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet, ezért azt a Pf. 4. sorszámú végzéssel elutasította.

Ahogy az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt rá az ítélet indokolásában, a rendkívüli perorvoslatra tekintettel nem volt helye a tárgyalás felfüggesztésének. Ez önmagában következik a részítelet eljárásjogi sajátosságaiból, még akkor is, ha a külön elbírált keresetek között - jellemzően - összefüggés van. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) közbenső ítéletre vonatkozó 213. §-ának (3) bekezdésében (illetőleg a felülvizsgálati bíróság szempontjából az 1952. évi Pp. 273. §-ának (4) bekezdésében) foglaltaktól eltérően még a részítelet jogerőre emelkedése sem előfeltétele (előkérdése) az el nem bírált kereset tárgyalásának és az ítélet meghozatalának. A jelen esetben a részítelet jogerős. Emellett nem állnak fenn az 1952. évi Pp.-ben szabályozott különös eljárásjogi helyzetek sem (359/B. § (2) bekezdés, 386/H. § (3) bekezdés), de az ügy körülményei sem indokolták a felfüggesztést, ezért az ítéletábra elutasította az 1952. évi Pp. 152. §-ának (2) bekezdésén alapuló kérelmet.

Az ítéletábra a fellebbezést megalapozatlannak találta.

Az ítéletábra előrebocsátja, hogy a felperes a fellebbezésben vagylagosan kérte az ítélet hatályon kívül helyezését. Ennek okát azonban nem jelölte meg, és az ítéletábra sem észlelt az 1952. évi Pp. 252. §-ában szabályozott okot.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helytálló jogi következtetésre jutott, az ítéletábra az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal túlnyomórészt egyetértett, amelyet az alábbiak szerint szükséges pontosítani és kiegészíteni.

Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes - mások mellett - nem a Ktv. 121. §-a alapján támadta a kölcsönszerződést rögzítő közokirat ebbéli minőségét. A 13.P.20.745/2017/10. szám alatt lajstromozott beadványában ugyanis kifejezetten e jogszabályhelyet (és a Ktv. 131. §-ának (1) bekezdését) jelölte meg, amelyet a 13.P.20.290/2018/8. számú beadványában is megerősített.

A Ktv. 121. §-a szerint a közjegyzői okirat elkészítésénél aggályos körülménynek kell tekinteni különösen, ha a fél a közjegyzői okiratba olyan rendelkezés felvételét kéri, amely jogvita keletkezéséhez vezethet, vagy amelynek nincs joghatása.

A Ktv. 131. §-ának (1) bekezdése értelmében nem tekinthető közokiratnak az az okirat, amelyet a közjegyző a 120-129. §-ban foglaltak megsértésével vagy elmulasztásával készített.

A keresetet elutasító ítélet érdemben megalapozott e tekintetben is, az ezzel összefüggő döntés indokait pedig az ítéletábra az alábbiak szerint egészíti ki az 1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján.

Önmagában az, hogy e per megindult a közjegyzői okiratok alapját képező ügylet létrejötte és érvénytelensége tárgyában is, nem érinti a közjegyzői okirat közokirati jellegét. Ellentétes értelmezés esetén minden közokiratba foglalt szerződést érintő jogvita azzal a következménnyel járna, hogy az okirat elveszti közokirat minőségét. Tény továbbá az is, hogy a felek között utóbb keletkezett jogvita, a közokirat készítésekor nem volt közöttük „aggályos körülmény”, a jogerős részítelek szerint továbbá a felperes ezzel összefüggő hivatkozásai egyébként is megalapozatlanok voltak.

Az elsőfokú ítélet indokolása (5. oldal 1. bekezdés) továbbá pontosításra is szorul abban a vonatkozásban, hogy a kölcsönszerződésnél az I. rendű alperes közokiratba foglalt meghatalmazással rendelkező meghatalmazottjaként a II. rendű alperes járt el (ahogy az ítélet 2. oldalának 4. bekezdése helytállóan rögzíti), **K. L-né** és **S. I-né** pedig a II. rendű alperes szervezeti képviselőjeként (az ítélet 4. oldalának 1. bekezdésében rögzítettek szerint).

Az ítéletábra egyebekben maradéktalanul egyetértett az elsőfokú ítélet indokolásával, és csupán a fellebbezésben foglaltakra tekintettel szükséges az alábbiak hangsúlyozása:

A jogerős részítelek miatt nem tehető vitássá (1952. évi Pp. 229. §-ának (1) bekezdése), hogy a kölcsönszerződés létrejött és érvényes, ezért az erre alapított, a felmondással kapcsolatos hivatkozás sem lehet alapos.

E felmondáshoz pedig szükségtelen volt az I. rendű alperes nyilatkozata, hiszen a felperes mellékelte a keresetlevélhez azt a követelés átadásáról szóló értesítést, amely szerint az I. rendű alperes a II. rendű alperesre engedményezte a követelést minden biztosítékával (azaz a jelzálogjoggal) együtt. Az engedményezés pedig jogutódlást eredményezett az alperesek viszonylatában (a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 329. §-ának (1) bekezdése).

Alaptalan volt a fellebbezés a tanúsítvány valóságával összefüggő kérdéskör tekintetében is. Az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint ugyanis közjegyző ilyen esetben nem a tartozás matematikai megfelelését, hanem azt tanúsítja, hogy az okirat kiállítását kérő fél milyen tartalmú nyilatkozatot tett a fennálló tartozásról.

Visszaulva a fent kifejtettekre is, az elsőfokú ítélet érvelése helytálló választ ad azokra a kérdésekre is, amelyet a fellebbezés tartalmaz a meghatalmazás becsatolása körében. Szükséges azonban annak hangsúlyozása, hogy a felperes a fellebbezésben sem vonta

kétségbe, hogy a közjegyzői okirat eredeti példányához csatolták az általa hiányolt meghatalmazást. Az pedig, hogy nem mellékelik a kiadmányhoz az eredeti közokirat mellékletét, az eredeti okiratot nem fosztja meg közokirati minőségétől.

Az adós-adósok elírásnak pedig nem volt olyan értelemzavaró hatása, amely aggályossá tenné a közokiratot.

Az ítélet tábla a kifejtett okok miatt helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

Az eredménytelenül fellebbező felperes az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesek jogi képviselői munkadíjából álló másodfokú perköltségét. Az ítélet tábla ennek összegét a R. 3. §-ának (3) és (5) bekezdései, továbbá 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg a kifejtett ügyvédi tevékenység alapján.

Az állam viseli a felperes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a Kmr. 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Debrecen, 2018. november 8.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő